

Åbent borgermøde om plastik

Dato: Tirsdag d. 30. november 2021

Sted: Teatersalen i Farum Kulturhus

Tidspunkt: 19.00 – 21.30

Antal deltagere: ca. 35

Birgit Ritter, formand for Furesø Erhverv, var tovholder for mødet. Hun bød velkommen, præsenterede programmet samt de tre oplægsholdere og paneldeltagere.

De tre gæster i panelet var følgende:

- Mette Hoffmann Meyer – CEO i The Why Foundation
- Christina Busk – Miljøpolitisk chef i brancheforeningen for danske plastvirksomheder
- Anne Aittomaki – Strategisk direktør i Plastik Change

Hvorfor er det så vigtigt at tale om plastik

Siden 50'erne er der skabt 6,3 milliarder ton plastikaffald, kun omkring 9% af det er genanvendt. Plastik findes i den mad vi spiser, den luft vi indånder og den vand vi drikker, derfor er plastik et stort emne i hele verden.

Charlotte Søllner Hernø, næstformand for miljørådet, introducerede mødets emne og formål, at gøre os klogere på de positive og negative egenskaber ved plastik.

Charlotte snakkede om plastikkens historie og begrundede, hvorfor drøftelsen af plastik er så vigtig. Charlotte fortalte, at plastik er en fantastisk opfindelse og den har mange gode egenskaber. Det vejer mindre end fx glas, og det kan bruges til fødevarer, så det holder længere. Det bruges i biler og flyvemaskiner, som gør at de ikke vejer så meget og derved udleder mindre CO₂. Plast bruges til møbler, køleskabe, komfurer, pc'er, tæpper, legetøj, tøj, sko og kunstgræs som holder meget bedre end naturlig græs. Dog tager det omkring 1.000 år at nedbryde plastik. Når det bliver nedbrudt påvirker det dyrelivet og miljøet. Charlotte oplyste også, at en af de største kilder til forurening med plast er bildæk. Når bildækket bliver slidt af brug afgives små stykker plast ud i miljøet, som derefter indåndes.

Oplæg af Mette Hoffmann Meyer fra The Why Foundation

Birgit startede med at præsentere Mette og The Why organisationen, som er en non profit organisation, der siden 2004 har lavet dokumentarfilm med det formål at give global og lokal oplysning om menneskerettigheder og om verdens store temaer. The Why ønsker fri adgang til information, derfor udvikler de dokumentarfilm, som bliver distribueret i hele verden, så udviklingslande, som ikke har adgang til internet, bliver informeret omkring demokrati, slaveri og fattigdom.

The Why handler mere om menneskerettigheder, hvorfor så lave en dokumentar om plastik?

Mette fortalte: Vi kunne se rundt omkring i verden at der var meget plastik, derfor blev vi nysgerrige på problemet. Vi ville gå i dybden med, hvad plastik gør med vores helbred og sundhed.

Mette viste 2x10 min video af deres 2 x 1 times dokumentarer om plastik. Dokumentarene kan ses på DRTV gratis. Mette forklarede, at The Why vil søge fonde til at få oversat dokumentaren, så folk i fattige lande, kan forstå dokumentaren, og lære fra den via deres skolesystem.

Film 1: Mennesket som forsøgskanin

I den første film bliver vi klogere på problematikkerne med plastik. Cocktail-effekten, når effekten af flere skadelige stoffer spiller sammen, blev belyst.

Der bliver fundet østrogen i plastik.

Anders Juhl som er børnelæge kunne konstatere, at piger kom tidligere i puberteten, som var til stor bekymring. Han satte derfor et stort studie i gang som strakte sig over 15 år og resultaterne var bekymrende. Før var gennemsnitsalderen 11 år, nu er den på 9,9 år.

Endnu et eksempel kunne vi høre fra Sofie Christiansen som har forsker i hormonforstyrrende stoffer på rotter. Hanrotterne begyndte at ligne hunrotterne. De udviklede brystvorter, og man kunne næsten ikke se forskel på dem.

Film 2: Genbrugsmyten

I den anden film der blev vist, fik vi et indblik i, hvor plastikaffald til genanvendelse bliver af. Det er nemlig ikke alt plast til genanvendelse, der bliver genanvendt. Vi kunne se, at der var en stor organiseret kriminalitet bag plastikken. I stedet for det bliver genbrugt ender det i fattige lande og forurener et andet sted i verden. I Dokumentaren blev der vist at plastik fra England var blevet fundet i Bulgarien, som var til stor skuffelse. Virksomheder bliver betalt, men brænder det i nogle tilfælde i stedet for at få det genanvendt. Det er svært præcist at vide, hvor plastik til genanvendelse ender. Vi blev også klogere på ordet greenwashing, som betyder at virksomheder fusker med hvad de skriver. De får det til at se ud som om, de handler mere bæredygtigt, end de i virkeligheden gør. Hvis der står genbrug på en flaske, betyder det reelt at det kan i princippet genbruges/genanvendes, men ofte det ender ikke med at blive genbrugt.

Oplæg af Christina Busk fra brancheforeningen for danske plastvirksomheder

Birgit præsenterede Christina som tovholder på udvikling af designguiden, Genbrug og genanvendelse af plastemballage til de private forbrugere.

Brancheforeningens vision er, at designe fremtidens løsninger på globale udfordringer og styrke Danmarks position som et innovativt, kompetent og ansvarligt produktionsland. Derefter stillede Birgit det store spørgsmål til Christina, hvordan har I tænkt jer at gribe det an?

Christina svarede, at det er en kæmpe opgave de står over for. Hun oplyste derefter at den danske plastindustri er talerør for ca. 27.000 mennesker, som bl.a. Lego og Grundfos. Det plastindustrien vil arbejde med er en genbrugs-dagsorden og en genanvendelses-dagsorden. Der er nemlig stor forskel på de to dagsordener.

Genbrug er når man tager sin kop, drikker noget kaffe og vasker den, og derved bruger den igen.

Genanvendelse er når man tager koppen, drikker af den, og den så bliver hakket i små stykker og brugt til at skabe et andet produkt. Christina oplyste også at de ønsker være foregangsland, så Danmark er det land andre lande vil se op til, og lære noget af. Christina anerkendte de udfordringer der er ved plastik, og derfor vil plastindustrien gerne have input fra andre, så det kan blive mere bæredygtigt. Derefter forklarede Christina fordelene ved plast såsom stomiposer, kødbakker og vingerne på vindmøllerne. Mange af vores hverdagsting er lavet af plast. Christina understregede, at produkter, som kan skade mennesker eller miljøet, ikke skal på markedet. Christina oplyste, at plastindustrien arbejder for at Danmark skal flyttes fra at være en forbrændingsnation til at være en genanvendelsesnation. Christina nævnte fem konkrete initiativer.

- Forbedret affaldssystem
- Smartere design
- EU's producentansvar fra 2025 på alt emballage
- Offentlig sektor efterspørger genanvendt plast
- Grøn plast fond (Samle penge sammen fra bæreposer)

Christina sluttede af med at stille spørgsmålet: Kan det betale sig at sortere sit affald? Svaret var klart og tydeligt JA, det gør en kæmpe forskel, og der er stor grund til at fortsætte det store arbejde.

Oplæg af Anne Aittomaki fra Miljøorganisationen Plastic Change

Birgit præsenterer Anne, som er strategisk direktør i miljøorganisationen Plastic Change.

Baggrunden for stiftelsen af Plastic Change er, at vi lever i en plastik krise, hvor plastik definerer vores kultur, men hvor vi ikke vil lade den definere vores fremtid. Plastic Change arbejder for at nedbringe bruget af engangsplastik samt bruge vores resurser optimalt i lukkede cirkulære systemer. Anne oplyste at Plastic Change er en dansk organisation, som arbejder i hele verden med over 3000 forskellige netværk, som bruger samme strategi. Engangsplastikken bliver produceret i større mængder til stor bekymring.

Anne betonedede vigtigheden af forsigtigheds-princippet og forklarede at Plastic Change' store prioritering er at bruge bedre kvaliteter af plast, så det er muligt at genbruge, og hvis det ikke er muligt, så at genavende det. Hun nævnte, at Plastic Change sammen med FN er ved at udarbejde en plasttraktat, en global rammelov for plastik. Anne kom med et citat fra en forsker, at hvis plastik var opfundet i dag, havde det været ulovligt. Anne fortalte, at hvis alle levede som Danmark havde vi haft brug for fire jordkloder. Hun oplyste, at vi er et rigt og moderne samfund og vi vil gerne have den grønne førertrøje på, dog er vores træk på klodens resurser alt for stort. Det er så stort at vi allerede har opbrugt resurserne for Danmark i marts måned og for klodens forbrug allerede i august måned. Anne sluttede af med at forklare, at Plastic Change kæmper et globalt reduktionsmål og genbrugsmål via politiske indsatser, kampagner, oplysning til skolebørn og dialog med virksomheder.

Spørgsmål og svar

På spørgsmål svarede Christina, at materiale-genanvendelse bevarer materialets egenskaber, i modsætning til kemisk genanvendelse, hvor materialet nedbrydes, f. eks. ved hjælp af pyrolyse.

Hun forklarede, at blød plast, til forskel fra hård plast, kan man enten binde knude på eller stikke fingeren igennem.

Plastaffald fra husholdninger er blandet plast og har mindre genanvendelsespotentialer end de mere rene plastfraktioner, der kan afleveres på genbrugsstationerne.

Spørgsmål og svar

En deltager stillede et spørgsmål, om det er muligt at lave en lovgivning om at alt unødvendig plast bliver afskaffet?

Christina forklarede, at det ikke altid er en fordel at undgå plastik. Plastik er godt at bruge til fx biler, flyvemaskiner og møbler da det vejer mindre og dermed kan det spare en del CO2.

Spørgsmål og svar

En deltager spurgte ind til hvad de ti fraktioner, vi kommer til at sortere i hedder?

Elisabeth fra Furesø Kommune, citerede følgende fraktioner

- Mad
- Rest
- Plast
- Papir
- Metal
- Glas
- Pap
- Mælkekartoner - Mad og drikke kartoner
- Farligt affald
- Tekstil affald

Spørgsmål og svar

Christina besvarede et spørgsmål vedrørende emballagen rundt om elektronikken, som er skrøbelig. Spørgsmålet var, hvad gør man med det, og kan det bruges igen?

Christina besvarede, at det er spild af resurser hvis elektronikken går i stykker, derfor er det vigtigt at der er noget som støtter produktet. Det oppustet plast og flamingo kan køres på genbrugsstationen og sorteres derfra. Christina forklarede også at meget af elektronikken fremstilles uden for Europa, og derfor er det svært at stille krav til producenten, da de har ansvaret for emballagen.

Afsluttende gode råd

Christina: Bliv ved med at sortere plast – giv ikke op!

Anne: Genbrug er god brug!

Mette: Reducer plastforbruget og stil krav til politikerne!